

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU
UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

10. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP

Specijalna edukacija
i rehabilitacija DANAS

Zbornik radova

10th INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE

Special Education
and Rehabilitation TODAY

Proceedings

Beograd, 25–26. oktobar 2019. godine
Belgrade, October, 25–26th, 2019

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA
SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU
UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

10. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 25–26. oktobar 2019. godine

ZBORNİK RADOVA

10th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 25–26th, 2019

PROCEEDINGS

Beograd, 2019.
Belgrade, 2019

10. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
BEOGRAD, 25–26. OKTOBAR 2019. GODINE
ZBORNİK RADOVA

10th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
BELGRADE, OCTOBER, 25–26th, 2019
PROCEEDINGS

IZDAVAČ / PUBLISHER

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Prof. dr Snežana Nikolić, dekan

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF

Prof. dr Mile Vuković

UREDNICI / EDITORS

Prof. dr Vesna Žunić Pavlović

Prof. dr Aleksandra Grbović

Prof. dr Vesna Radovanović

RECENZENTI / REVIEWERS

Prof. dr Ranko Kovačević, prof. dr Vesna Bratovčić

Univerzitet u Tuzli – Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Tuzla, BiH

Prof. dr Viviana Langher

Università Sapienza di Roma – Facoltà di Medicina e Psicologia, Roma, Italia

Prof. dr Branislava Popović Čitić, doc. dr Slobodan Banković, doc. dr Ljubica Isaković

*Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju,
Beograd, Srbija*

LEKTURA I KOREKTURA / PROOFREADING AND CORRECTION

Maja Ivančević Otanjac, predavač

DIZAJN I PRIPREMA / DESIGN AND PROCESSING

Mr Boris Petrović

Biljana Krasić

Zbornik radova biće publikovan u elektronskom obliku CD

Proceedings will be published in electronic format CD

Tiraž / Circulation: 200

ISBN 978-86-6203-129-7

Objavlјivanje Zbornika radova podržalo je Ministarstvo prosvete, nauke i
tehnološkog razvoja Republike Srbije.

DETERMINANTE SOCIOMETRIJSKOG STATUSA SREDNJOŠKOLACA SA INTELEKTUALNOM OMETENOŠĆU*

Bojan Dučić**, Svetlana Kaljača

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju,
Beograd, Srbija

Primarni cilj istraživanja bio je utvrđivanje odnosa sociometrijskog statusa i nivoa impulsivnosti kod adolescenata sa intelektualnom ometenošću (IO). Sekundarni cilj istraživanja bio je utvrđivanje povezanosti između sociometrijskog statusa ispitanika i kvaliteta njihovog učešća u socijalnim interakcijama, školskim i sportskim aktivnostima, ocenjenog od strane vršnjaka. Uzorak su činili učenici srednje škole koji tokom školovanja borave u internatskom smeštaju. Uzorkom je obuhvaćeno 34 učenika sa IO. Najmlađi ispitanik je imao 15, a najstariji 21 godinu (AS = 17,76, SD = 1,69). Sociometrijski status, socijalni odnosi, akademski uspeh i uspeh u sportskim aktivnostima utvrđen je primenom upitnika konstruisanog za potrebe ovog istraživanja. Za procenu nivoa impulsivnosti korišćen je Upitnik o aktivnostima prilagođen upotrebi kod osoba sa IO. Ovaj instrument sadrži 17 ajtema koji su grupisani u tri celine: Preterana reaktivnost, Impulsivnost i Impulsivni govor. Man Vitni testom utvrđeno je da su učenici koje drugi najčešće biraju za prijatelje (Mdn = 2,00, SD = 7,11) u odnosu na učenike koji nemaju povoljan sociometrijski status (Mdn = 9,00, SD = 6,70) statistički značajno manje skloni impulsivnim reakcijama ($U = 20,50$, $z = -2,56$, $p = 0,011$). Vršnjaci statistički značajno češće za prijatelje biraju učenike koje percipiraju kao uspešne u ostvarivanju akademskih rezultata ($r = 0,48$, $p = 0,04$), za koje procenjuju da su popularni u vršnjačkoj grupi ($r = 0,44$, $p = 0,009$) i za koje smatraju da ostvaruju pozitivne socijalne interakcije sa vaspitačima ($r = 0,39$, $p = 0,022$). Utvrđeno je da uspeh u sportskim aktivnostima nije značajno povezan sa sociometrijskim statusom učenika ($r = -0,20$, $p = 0,26$). Adolescenti sa IO se pri izboru prijatelja najčešće opredeljuju za vršnjake sa IO koji ne ispoljavaju impulsivno ponašanje i za koje procenjuju da su uspešni u školskom učenju i ostvarivanju socijalnih interakcija.

Ključne reči: sociometrijski status, socijalne interakcije, prijateljski odnosi

* Rad je nastao kao rezultat istraživanja na projektima „Kreiranje protokola za procenu edukativnih potencijala dece sa smetnjama u razvoju kao kriterijuma za izradu individualnih obrazovnih programa“ (br. 179025) i „Evaluacija tretmana stečenih poremećaja govora i jezika“ (br. 179068), koje finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

** bojanducic@yahoo.com

Uvod

Članove tzv. „elitnih“ ili vršnjačkih grupa, koje imaju najveći uticaj u srednjoškolskoj učeničkoj zajednici, najčešće odlikuje nekoliko atributa: akademski uspeh, visok nivo socijalne kompetencije, uspesi u sportu i angažovanost u vanškolskim aktivnostima. Adolescenti koji ne uspevaju da postanu deo vršnjačke grupe, tzv. „odbačeni“, često ne postižu uspehe u navedenim oblastima i skloniji su ispoljavanju agresivnog ponašanja (Sussman, Pokhrel, Ashmore, & Brown, 2007). Učestalo ispoljavanje impulsivnog ponašanja i nasilno ponašanje prema vršnjacima otežava ili onemogućava formiranje prijateljskih odnosa, a dugotrajna socijalna izolacija dovodi do intenzivnijeg ispoljavanja problematičnog ponašanja (Kupersmidt & Coie, 1990; Vandell & Hembree, 1994). Nažalost, teškoće u socijalnim interakcijama sa vršnjacima i dalje nisu u dovoljnoj meri prepoznate kao značajan problem, iako učestali neuspesi u uspostavljanju prijateljskih odnosa i trajno izopštavanje iz vršnjačke grupe doprinose pojavi mentalnih poremećaja (Hoza, 2007). Dugotrajna usamljenost povezana je sa pojavom depresivnog raspoloženja i potcenjivanjem sopstvenog socijalnog statusa (Klein et al., 2018), što je posebno izraženo kod učenika sa IO, koji se školuju u školama za decu sa smetnjama u razvoju (Heiman, 2001).

Cilj rada

Primarni cilj istraživanja bio je utvrđivanje odnosa sociometrijskog statusa i nivoa impulsivnosti kod adolescenata sa intelektualnom ometenošću (IO). Sekundarni cilj istraživanja bio je utvrđivanje povezanosti između sociometrijskog statusa ispitanika i kvaliteta njihovog učešća u socijalnim interakcijama, školskim i sportskim aktivnostima, ocenjenog od strane vršnjaka.

Metod rada

Opis uzorka

Istraživanjem je obuhvaćeno 34 učenika sa lakom intelektualnom ometenošću (IO) raspoređenih u 10 vaspitnih grupa u internatu srednje škole za učenike sa smetnjama u razvoju. Najmlađi ispitanik imao je 15, a najstariji 21 godinu ($AS = 17,76$, $SD = 1,69$). Uzorkom je obuhvaćeno 13 (38,2%) devojčica i 21 (61,8%) dečak.

Instrumenti

Za utvrđivanje sociometrijskog statusa korišćena je tehnika socijometrijske nominacije. Ispitanici su navodili imena do dva učenika iz iste vaspitne grupe sa kojima vole/ne vole da se druže (pozitivne – negativne nominacije), kao i imena učenika iz iste vaspitne grupe koje oni smatraju najuspešnijim u učenju, sportu, najpopularnijim u vršnjačkoj grupi i za koje procenjuju da ostvaruju najbolje socijalne odnose sa vaspitačem. Upitnik je nastao kao skraćena, i za osobe sa IO prilagođena forma sociometrijskog upitnika, koji su koristili LaFontana i Kilesen (LaFontana & Cillessen, 2002).

Nivo impulsivnosti procenjen je upotrebom *Upitnika o aktivnostima (The Activity Questionnaire TAQ, Burbidge et al., 2010)*. Upitnik sadrži 17 ajtema podeljenih na tri subskale: *Preterana reaktivnost* (ajtemi od 1 do 9), *Impulsivnost* (ajtemi 12, 13, 16, 17 i 18) i *Impulsivni govor* (ajtemi 10, 14 i 15). *Preterana aktivnost* se odnosi na impulsivne reakcije odnosno ispoljavanje impulsivnog ponašanja, poput suvišnih nesvršishodnih pokreta, pravljenja buke, energičnih i grubih postupaka. Subskala *Impulsivnost* obuhvata kapacitete samoregulacije tj. odlaganja zadovoljstva. Subskalom *Impulsivni govor* utvrđuje se da li osoba sa IO preterano govori, odnosno daje odgovore pre nego što u potpunosti sasluša pitanje. Konačan rezultat dobija se sabiranjem skorova svih ajtema. Viši skor podrazumeva veću učestalost ispoljavanja impulsivnog ponašanja (Burbidge et al., 2010).

Procedura

Uzorak su činili učenici srednje škole za osobe sa smetnjama u razvoju koji su u istom internatu boravili i tokom osnovnoškolskog obrazovanja. Procena sociometrijskog statusa sprovedena je individualnim intervjuisanjem učenika. Odgovore na pitanja iz TAQ upitnika dali su defektolozi – vaspitači koji su najmanje godinu dana radili sa učenicom o čijem ponašanju su izveštavali.

Statistička obrada podataka

U obradi podataka, pored deskriptivne statistike, korišćeni su Pirsonov koeficijent korelacije, Kruskal Volisov i Man Vitni U test.

Rezultati

Da bi se utvrdio odnos između sociometrijskog statusa i impulsivnog ponašanja učenika, uzorak je na osnovu broja nominacija podeljen na tri grupe (Tabela 1).

Tabela 1. *Sociometrijski status*

	n	Broj nominacija	
		pozitivnih	negativnih
Grupa A – najpovoljniji sociometrijski status	6	3	0
	7	2	0
Grupa B – povoljan sociometrijski status	12	1	0
	3	0	0
Grupa C – kontroverzan i nepovoljan sociometrijski status	4	1	1
	1	0	1
	1	0	2

Kruskal Volisovim testom utvrđeno je da na subskali TAQ *Preterana reaktivnost* između grupa A (Mdn = 2,00, SD = 7,11), B (Mdn = 5,00, SD = 7,65) i C (Mdn = 9,00, SD = 6,70) postoje statistički značajne razlike [$c^2(2, n = 34) = 6,03, p = 0,049$].

Značajne razlike između tri grupe nisu utvrđene na ukupnom rezultatu TAQ [A (Mdn = 6,00, SD = 13,35), B (Mdn = 12,00, SD = 14,57) i C (Mdn = 14,00, SD = 15,31),

$c^2(2, n = 34) = 3,83, p = 0,147$], kao ni na rezultatima subskala *Impulsivnost* [A (Mdn = 2,00, SD = 4,80), B (Mdn = 4,00, SD = 4,46) i C (Mdn = 3,00, SD = 5,70) $c^2(2, n = 34) = 1,54, p = 0,463$] i *Impulsivni govor* [A (Mdn = 2,00, SD = 2,44), B (Mdn = 3,00, SD = 3,23) i C (Mdn = 2,00, SD = 3,80) $c^2(2, n = 34) = 0,62, p = 0,733$].

Man Vitni testom uz primenu *Bonferoni korekcije* ($p = 0,05/3; p < 0,02$), utvrđeno je da na subskali *Preterana reaktivnost* značajna razlika postoji između grupa A (Mdn = 2,00, SD = 7,11) i C (Mdn = 9,00, SD = 6,70), ($U = 20,50, z = -2,56, p = 0,011$). Ispitanici, koje drugi najčešće biraju za prijatelje, su statistički značajno manje skloni impulsivnim reakcijama u odnosu na ispitanike koji nemaju povoljan sociometrijski status.

U Tabeli 2 je prikazan odnos broja pozitivnih nominacija i od strane učenika sa IO i percipiranog uspeha u socijalnim i školskim aktivnostima.

Tabela 2. *Sociometrijski status i uspeh u socijalnim i školskim aktivnostima*

		Akademski uspeh	Uspeh u sportu	Prijateljstvo	Odnos sa vaspitačem
Pozitivne nominacije	<i>r</i>	0,48	0,20	0,44	0,39
	<i>p</i>	0,004**	0,259	0,009**	0,022*

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

Diskusija

Utvrđeno je da su ispitanici koji imaju kontroverzan i nepovoljan sociometrijski status bučniji, energičniji i grublji od ispitanika koji čine grupu sa najpovoljnijim sociometrijskim statusom. Oni slabije kontrolišu svoje reakcije, a impulsivno ponašanje se najčešće identifikuje kao jedan od rizika za socio-emocionalnu adaptaciju na školsku sredinu. Dobijeni rezultati su u skladu sa nalazima istraživanja kojima su obuhvaćene osobe tipičnog razvoja (TR) i osobe sa poremećajem pažnje i hiperaktivnošću (ADHD). Deca koja nisu prihvaćena od strane vršnjačke grupe, sklonija su preteranim motoričkim reakcijama i ispoljavanju agresivnog ponašanja. Ona dobijaju manje podrške, nisu dovoljno motivisana za učenje i kod njih postoji veći rizik od odustajanja od redovnog školovanja pre nego što završe osnovnu školu (Ollendick, Weist, Borden, & Greene, 1992; Wentzel, 2003). Na uzorku koji su činili učenici od 9, 12 i 16 godina broj negativnih nominacija na sociometrijskom upitniku statistički značajno i pozitivno je korelirao sa agresivnim ponašanjem (Chen, Chang, & He, 2003).

Deca sa ADHD, u odnosu na decu TR, imaju manje prijatelja, odnosno češće pripadaju grupi odbačenih. Njih za prijatelje retko biraju deca koja u vršnjačkoj grupi imaju pozitivan socijalni status (Hoza et al., 2005). Utvrđeno je da osnovni uzork socijalne izolacije dece sa ADHD nisu teškoće vezane za usmeravanje pažnje, već reaktivna agresija, odnosno intenzivno impulsivno reagovanje na socijalne stimulse (Evans, Fite, Hendrickson, Rubens, & Mages, 2015). Statistički značajne razlike u nivou samoregulacije u domenu govora i odlaganja zadovoljstva nisu utvrđene. Na osnovu rezultata drugih autora, pretpostavljamo da najpopularniji učenici ispoljavaju određeni nivo impulsivnog ponašanja u oblasti govora i odlaganja zadovoljstva,

ali i da njihov akademski uspeh i socijalne veštine omogućavaju da takve oblike ponašanja vršnjaci interpretiraju kao socijalno prihvatljive strategije, namenjene realizaciji prosocijalnih ciljeva (Björkqvist et al., 2001; Hawley, 1999).

Utvrđeno je da akademski uspeh i socijalne veštine, potrebne za uspostavljanje socijalnih odnosa sa drugim učenicima i vaspitačem, statistički značajno, umereno i pozitivno koreliraju sa brojem pozitivnih nominacija. Istraživanjem kojim su obuhvaćene osobe sa IO (Banković, 2017), kao i u studijama autora koji su uzorkom obuhvatili osobe TR, dobijeni su rezultati kojima se potvrđuje povezanost između socijalne kompetencije, akademskog uspeha (Chen, Rubin, & Li, 1997) i socijalnog stausa adolescenata (LaFontana & Cillessen, 2002). Utvrđeno je da nivo socijalne kompetencije učenika statistički značajno i negativno korelira sa negativnim, a pozitivno sa pozitivnim nominacijama na sociometrijskom upitniku (Chen et al., 2003).

U našem istraživanju nije registrovana statistički značajna povezanost uspeha u sportu sa sociometrijskim statusom adolescenta sa IO. Ovakav rezultat nije očekivan i nije u skladu sa nalazima drugih autora (Banković, 2017; LaFontana & Cillessen, 2002). U studiji kojom su obuhvaćeni adolescenti TR, utvrđeno je da su kontaktni sportovi povezani sa većom učestalošću nasilničkog ponašanja. Jedno od objašnjenja ovakvih nalaza je da primarno agresivniji učenici biraju sportove iz te grupe i da su u njima uspešniji (Kreager, 2007).

Zaključak

Na adolescentskom uzrastu, osobe sa IO agresivno ponašanje vršnjaka ocenjuju kao nepoželjno, pa se zbog toga ono može smatrati jednom od najznačajnijih prepreka uspostavljanju interpersonalnih odnosa sa pojedincima koji su skloni ispoljavanju ovog tipa ponašanja. Slični nalazi, prema kojima su za kvalitet socijalnih odnosa osoba sa IO, uglavnom, odgovorna ograničenja u socijalnoj kompetenciji i prisustvo poremećaja u ponašanju, (Tipton, Christensen, & Blacher, 2013) navođeni su i ranije u literaturi. S druge strane, akademski uspeh u školi i ostvarivanje dobrih odnosa sa vršnjacima i vaspitačima, predstavljaju odlike koje ove osobe visoko vrednuju pri izboru prijatelja.

Literatura

- Banković, S. (2017). *Sociometrijski status i socio-bihevioralne karakteristike učenika sa intelektualnom ometenošću*. Doktorska disertacija. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.
- Björkqvist, K., Österman, K., Lagerspetz, K. M. J., Landau, S. F., Caprara, G. V., & Fraczek, A. (2001). Aggression, victimization and sociometric status: findings from Finland, Israel, Italy and Poland. In J. M. Ramirez & D. S. Richardson (Eds.), *Cross-cultural approaches to research on aggression and reconciliation* (pp. 111-119). Hauppauge: Nova Science Publishers.
- Burbidge, C., Oliver, C., Moss, J., Arron, K., Berg, K., Furniss, F., ... Woodcock, K. (2010). The association between repetitive behaviours, impulsivity and hyperactivity

- in people with intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 54(12), 1078-1092.
- Chen, X., Chang, L., & He, Y. (2003). The peer group as a context: mediating and moderating effects on relations between academic achievement and social functioning in Chinese children. *Child Development*, 74(3), 710-727.
- Chen, X., Rubin, K. H., & Li, D. (1997). Relation between academic achievement and social adjustment: evidence from Chinese children. *Developmental psychology*, 33(3), 518-525.
- Evans, S. C., Fite, P. J., Hendrickson, M. L., Rubens, S. L., & Mages, A. K. (2015). The role of reactive aggression in the link between hyperactive-impulsive behaviors and peer rejection in adolescents. *Child Psychiatry & Human Development*, 46(6), 903-912.
- Hawley, P. H. (1999). The ontogenesis of social dominance: a strategy-based evolutionary perspective. *Developmental Review*, 19(1), 97-132.
- Heiman, T. (2001). Depressive mood in students with mild intellectual disability: students' reports and teachers' evaluations. *Journal of Intellectual Disability Research*, 45(6), 526-534.
- Hoza, B. (2007). Peer functioning in children with ADHD. *Journal of Pediatric Psychology*, 32(6), 655-663.
- Hoza, B., Mrug, S., Gerdes, A. C., Hinshaw, S. P., Bukowski, W. M., Gold, J. A., ... Arnold, L. E. (2005). What aspects of peer relationships are impaired in children with attention-deficit/hyperactivity disorder? *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(3), 411-423.
- Klein, A. M., Houtkamp, E. O., Salemink, E., Baartmans, J. M., Rinck, M., & van der Molen, M. J. (2018). Differences between self- and peer-rated likability in relation to social anxiety and depression in adolescents with mild intellectual disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 80, 44-51.
- Kreager, D. A. (2007). Unnecessary roughness? School sports, peer networks, and male adolescent violence. *American Sociological Review*, 72(5), 705-724.
- Kupersmidt, J. B., & Coie, J. D. (1990). Preadolescent peer status, aggression, and school adjustment as predictors of externalizing problems in adolescence. *Child Development*, 61(5), 1350-1362.
- LaFontana, K. M., & Cillessen, A. H. (2002). Children's perceptions of popular and unpopular peers: a multimethod assessment. *Developmental Psychology*, 38(5), 635-647.
- Ollendick, T. H., Weist, M. D., Borden, M. C., & Greene, R. W. (1992). Sociometric status and academic, behavioral, and psychological adjustment: a five-year longitudinal study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(1), 80-87.
- Sussman, S., Pokhrel, P., Ashmore, R. D., & Brown, B. B. (2007). Adolescent peer group identification and characteristics: a review of the literature. *Addictive Behaviors*, 32(8), 1602-1627.
- Tipton, L., Christensen, L., & Blacher, J. (2013). Friendship quality in adolescents with and without an intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 26(6), 522-532.

- Vandell, D. L., & Hembree, S. E. (1994). Peer social status and friendship: independent contributors to children's social and academic adjustment. *Merrill-Palmer Quarterly*, 40(4), 461-477.
- Wentzel, K. R. (2003). Sociometric status and adjustment in middle school: a longitudinal study. *The Journal of Early Adolescence*, 23(1), 5-28.

DETERMINANTS OF THE SOCIOMETRIC STATUS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES*

Bojan Dučić, Svetlana Kaljača

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation,
Belgrade, Serbia

The primary goal of the study was to determine the relationship between the sociometric status and the level of impulsivity in adolescents with intellectual disability (ID). The secondary goal of the research was to determine the relationship between the sociometric status of the subjects and the quality of their participation in social interactions, school and sports activities, assessed by peers. The sample consisted of boarding secondary school students. The sample included 34 students with ID. The youngest subject was 15, and the oldest 21 (M = 17.76, SD = 1.69). Sociometric status, social relations, academic success and success in sports activities were determined by a questionnaire designed for this research. For the assessment of the level of impulsivity, the Questionnaire on activities adapted for use in persons with ID was used. This instrument contains 17 items that are grouped into three parts: Excessive reactivity, Impulsivity and Impulsive speech. The Mann Whitney test found that students most frequently chosen as friends (Mdn = 2.00, SD = 7.11), compared to students who did not have favorable sociometric status (Mdn = 9.00, SD = 6.70), were statistically significantly less prone to impulsive reactions ($U = 20.50$, $z = -2.56$, $p = 0.011$). Peers were statistically significantly more likely to be friends with students who were perceived as successful in achieving academic results ($r = 0.48$, $p = 0.04$), who they found popular in the peer group ($r = 0.44$, $p = 0.009$) and considered capable of achieving positive social interactions with educators ($r = 0.39$, $p = 0.022$). It was found that success in sports activities was not significantly related to the sociometric status of students ($r = -0.20$, $p = 0.259$). When choosing friends, adolescents with ID most often opt for peers with ID who do not exhibit impulsive behavior and who they find successful at school and in social interaction.

Key words: sociometric status, social interaction, friendly relations

---

* This paper is a result of the projects "Creating a Protocol for Assessing Educational Potentials of Children with Disabilities, as a Criterion for the Development of Individual Educational Programs" (No. 179025) and "Evaluation of Treatment of Acquired Speech and Language Disorders" (No. 179068), financed by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia.